

Den högra handen och den vänstra

Vidare blir det möjligt för arbetarna att leva genom att allt flera familjemedlemmar sätts i arbete. Det genomsnittliga antalet personer som var beroende av en arbetares inkomst sjönk redan mellan 1927 och 1935 från 2,5 till 1,6. Enligt uppgifter från år 1947 är 47 procent av de vuxna kvinnorna inom arbetarklassen verksamma utom hemmet, vilket för fredstid är ett världsrekord — i Sverige stannade motsvarande siffra år 1945, trots den då speciellt stora användningen av kvinnlig arbetskraft, vid 25 procent.

Marx förutsägelse om arbetarklassens utarmning har alltså slagit in i fråga om ett land, det "socialistiska" Ryssland. Arbetslösheten har — trots produktionsökningen — sjunkit eller stått stilla, genom strejkförbud och hårda straff har allt motstånd slagits ned, propagandan får ersätta inkomststegringen, en liten del av arbetarklassen bindes vid regimen genom höga löner, den stora massans möjligheter att leva — om och i elände — är beroende av att hustrurna drivs in i den yrkesmässiga produktionen. Det är denna stat, krönt av partifunktionärer, företagsledare och generaler med jätteinkomster och extra ransoner, som vår femte kolonn vill göra lockande för svenska arbetare.

Det senaste häftet av tidskriften Clarté är fyllt av kommunistisk propaganda. Den tjeckoslovakiska kuppen försvaras, kulturlivet i Ryssland hyllas, gemena angrepp riktas mot USA, Z. Höglunds av kritiklösa beundran fyllda högtidstal vid bolsjevikrevolutionens 30-årsjubileum återges. Ingen enda artikel i tidskriften representerar en demokratisk åskådning. Som vanligt i kommunistiska täckorganisationer söker man dölja sina avsikter genom tal om arbetarrörelsens enhet, dvs. genom att hävda att socialdemokrater och kommunister egentligen hör samman.

På dessa punkter innebär tidskriftnumret inte något väsentligt nytt. Under de senaste åren har kommunistpropagandan klart dominerat i Clarté, trots att socialdemokraterna är starkt företrädade inom föreningen. Nytt är däremot ett upprop, i vilket ett antal personer vädjar om regelbundna penningbidrag till Clarté. Bland undertecknarna återfinns åtskilliga kända socialdemokrater, såsom Stockholms stadsfullmäktiges ordförande, C. A. Anderson, rektor Stellan Arvidson, riksdagsman Georg Branting, generaldirektör Axel Höjer och statssekreterare Per Nyström.

Socialdemokraterna har sedan ett halvår med växande energi betonat skilljelinjen mot kommunismen. Det har till och med förklarats vara ärerörigt och kränkande när exempelvis Dagens Nyheter påvisar det samgående som faktiskt äger rum och den halvkommunism som tydligt framträtt i en del ledande socialdemokraters uttalanden. Hur är det då möjligt att framstående partimedlemmar ber om pengar åt en organisation som systematiskt främjar socialdemokratiskt-kommunistiskt samarbete och rent av huvudsakligen driver kommunistisk agitation?

De svar på denna fråga som publicerades i söndagens nummer av Dagens Nyheter är inte upplysande. Hr Anderson svarar att han inte alltid läser Clarté och inte läst det senaste numret. Men han håller på att "en fri socialistisk tidning måste ge plats för olika schatteringar"; enligt hr Anderson är alltså socialdemokrati och kommunism schatteringar av samma åskådning. Statssekreterare Nyström erinrar om att han varit ordförande i Clarté; inte heller han brukar läsa tidskriften; även han gillar dess "diskuterande ton", alltså att skilda ståndpunkter får stå likaberättigade sida vid sida. Hr Branting är såtillvida helt enig med sina partivänner som han inte tycks läsa den publikation han så livligt anbefaller i allmänhetens åtanke. I övrigt står hans svar i särklass genom sin oroliga blandning av taktik och ärlighet. Hr Branting, känd som lovprisare av den bulgariske diktatorn, har "som jurist" lärt sig att "inte tala om det som jag inte sett eller hört". Därför kan han inte bedöma den tjeckiska kuppen; han var ju inte med. Alltså, denne socialdemokratiska riksdagsman har inte bestämt sig för om han skall betrakta demokratins undertryckande i Tjeckoslovakien som en bra sak eller ej. Bulgarien har han däremot besökt, och där fann han diktaturen förträfflig — en "verklig demokrati!".

Ingen av de tillfrågade socialdemokraterna beklagar sin rekommendation för den tidskrift de så ogärna läser. De står fortfarande på det upprop som entusiastiskt talar om Clartés insatser; "i dag präglas Clarté", heter det bland annat, "av intensiv och mångsidig verksamhet, god tillströmning av nya medlemmar, ambitiösa planer på att nå ut med sina idéer till alla elever vid de högre undervisningsanstalterna" — och denna verksamhet vill undertecknarna befordra. De går alltså ut från det självklart riktiga i samarbete mellan social-

Regeringens sista försvar

Sedan nära två år har Sveriges ekonomiska läge snabbt och stadigt försämrats. I varje fall har man allmänt ansett att en försämring ägt rum — att penningvärdets nedgång, den ökade knappheten på varor, de minskade importmöjligheterna inneburit en försämring. Åtminstone på den punkten har regeringen och opposition varit ense. Regeringen har förgäves sökt bemästra krisen genom ständigt nya regleringar, ständigt nya restriktioner. Den har, såsom alla oskickliga, skylt svårigheterna på "förhållandena", på världsläget, samtidigt som den förklarat de egna åtgärderna vara ägnade att hindra nedgången. I andra hand har den skylt på oppositionen; om denna varit foglig, hade det varit lättare att regera. De maktägande och ansvariga har däremot sagts vara skuldlösa.

För tillfället synes de styrande vara på väg till en ny reträttposition. Hela föreställningen om kris och svårigheter påstås vara en illusion. I den ekonomiska debatten den 3 juli vände sig finansministern mot "den kritik som riktats mot regeringen därför att den inte skulle ha för folket talat om sanningen om vårt ekonomiska läge". Kritiken byggde, sade han, på en missuppfattning, ty den utgick från att läget var dåligt. "För det socialdemokratiska partiet är den utveckling av vårt svenska folkhushåll som ägt rum efter kriget ingen olycka. Tvärtom anser vi den till väsentlig del ha varit en lyckosam utveckling." Alltså, regeringen är skuldlös inte — som man förut sagt — därför att krisen beror på förhållandena, utan därför att ingen kris existerar. Utvecklingen har varit lyckosam. Då folk klagat över ökade skatter, stigande priser, ransoneringar och regleringar, så har de fel. Det är en senkommen insikt hos de styrande, men efter allt att döma skall den med iver spridas i valrörelsen — statsministern har redan börjat tala om att vi även under de senaste åren fått flera telefoner.

De meddelanden om utveckling och utsikter som samtidigt, löper in gör emellertid inte regeringens upplysningsarbete om alltings förträfflighet till en lätt sak. Någon importplan för det tredje kvartalet har inte

kunnat utarbetas, trots att sådan utlovats redan till i jan av juli. Man vet dock dollarreserven stadigt sjunkit och allt tyder på att importen ånyo måste nedskäras med mycket kännbara belopp. De höga tulluppbörden visar att under det senaste budgetåret varor importerats till omkring 30 procent högre värde än regeringen i sina beräkningar förutsatt. Utrikesministern antyder nödvändigheten av lån utanför Marshallplanen — en utväg som man från regeringshåll med ovilja avvisade ännu för några månader sedan. Allt detta tyder på att svårigheterna är stora och blir större, enligt vanlig uppfattning, om ock inte enligt regeringens.

Den försvarsposition som regeringen nu valt — och som, får man hoppas, blir dess sista — har i själva verket mera tillfälligt avprovats flera gånger under de senaste åren. Den socialdemokratiska ministärens historia kunde lämpligen skrivas från synpunkten av växlingen mellan två skilda motiv. Först säger man till den kritik som påvisar misstaget och förutsäger misslyckandet: "Allt är bra och kommer att bli bra." När sedan förutsägelseerna slår in säges det: "Det är inte vårt fel, utan förhållandenas och den illvilliga oppositionens." Hur många gånger har inte regeringen löpt mellan dessa båda skyttegravar sedan två år?

Ett par exempel. I remissdebatten 1946 förklarade hr Wigforss att ingen fara fanns för fortsatt inflation; han räknade tvärtom med "en viss sänkning av kostnadsnivån inom en icke alltför avlägsen framtid". Ett år senare, liksom två år senare, fortsatte prisstegringen. Varför? "Förhållandena", svarar regeringen — den första svenska regering sedan årtionden under fredstid som förfogar över absolut majoritet. Ett andra skäl är oppositionens påpekande av inflationen; på våren 1947 beskyllde dåvarande handelsministern vid ett tillfälle då han icke trodde sig observerad rent av de icke socialistiska partierna för "hänsynslös inflationspropaganda".

Då det ryska avtalet ingicks sades det av de styrande att Sverige utan svårighet skulle klara krediten. Sedan ett halv år senare fan...

kommunistpropaganda och vars funktion är att vara organ för samverkan mellan socialdemokrater och kommunister.

De avgivna förklaringarna är därför avslöjande, även om de inte är upplysande. Än en gång har det socialdemokratiska dubbelspelet blottats. Än en gång har bevisats att det för ett antal ledande socialdemokrater är naturligt att betrakta kommunisterna som intima allierade, kommunismen som en "schattering" av den gemensamma socialistiska åskådningen. Och samtidigt dundrar man officiellt mot diktaturpartiet och femte kolonnen. Man vill prisas både för sin trohet mot folkstyrelsen och sin tolerans gentemot tyranniet; man blir förolämpad om troheten mot demokratin betvivlas, men man vill ha rätt att uppmuntra diktaturpropagandan. Det parti inom vilket denna hållning framträder har till och med djärvheten att inför valen presentera sig som kommunismens bästa bekämpare.

Spelet kommer att fortsätta. Det gäller att vinna väljare både bland demokrater och halvkommunister, och då vågar man inte låta den vänstra handen veta vad den högra gör. Endast genom detta halvdunkel hoppas man kunna undvika nederlaget.

demokrater och kommunister — samtidigt som andra ledande socialdemokrater betecknar kommunismen som en femte kolonn. De går ut från att socialdemokrater bör understödja en tidskrift med "fri" debatt — varmed menas frihet för socialdemokrater och kommunister. Tänk er en rad högermän som begär understöd åt en publikation med utrymmet reserverat för högermän och nazister — och tänk er socialdemokraternas reaktion inför en sådan samverkan.

Det uttalande från Clartés sida som här bredvid införs kan inte på något sätt bryta udden av ovanstående resonemang. Ty väsentligt är inte att majnumret var så genomgående kommunistiskt att det väckte skandal även inom vissa Clartégrupper utan att de avgivna socialdemokraternas rekommenderingar till en tidskrift som sedan till stor del ägnats åt